

Tiden flyver afsted ... Ugebrev nr. 6, 17. juli 2000

I denne uge rundede vi midten af juli, og dermed også midten af årets sæson på Zackenberg. For dem der arbejder her hele sæsonen, ja da er halvdelen af tiden simpelthen allerede gået. Og den er gået hurtigt, alt for hurtigt. For hurtigt fordi her er så vidunderligt smukt, for hurtigt fordi vejret har været forrygende, for hurtigt fordi man slet ikke har nået alt det man ville, og for hurtigt fordi man nu bliver bevidst om, at der ligger en hjemrejse og venter i den ikke alt for fjerne fremtid. I det hele taget er stedet her præget af hurtighed. De store arktiske omgivelser maner jo til rolighed og besindighed, men naturen vil det anderledes. Man skal skynde sig, så meget, inden vinteren atter viser sit åsyn.

Blomsterne startede tidligt. Flere arter stod i knop da vi kom. De er nu allerede afblomstrede, mangler blot at smide frøene. Insekterne fulgte efter i skarpt trav. Edderkopperne lå på spring under sneen, og myggene var ikke sene til at udnytte det varme vejr. Dansemyggene kom frem i kæmpe antal. De stikker heldigvis ikke, og bemærkes derfor ikke så meget. I tusindtal klækkede de, satte til vejrs og fik gjort de ting man nu skal, når man er dansemyg. De har lagt deres æg, udfyldt deres niche. For dem er sommeren ved at være slut. Knap så hidsigt går det til hos vadefuglene, men også de har haft travlt. Æggene blev lagt i første halvdel af juni, og nu er ungerne klækkede. De små pus er selvstændige næsten fra starten. De må selv ud og søge efter føden på deres korte ben. Forældrene er dog altid i nærheden, til at give lidt varme på en kold dag, og til at fortælle hvornår det er tid at trykke sig mod underlaget, så man bliver noget nær usynlig for sultne kjoever eller forskere i anmarch, og ikke mindst hvornår det er tid til at spæne det bedste man har lært i sit få dage lange liv.

Dette er f.eks. strategien når man prøver at sætte ring på ungerne. De ligger og trykker sig så de er næsten umulige at finde. Finder man dem så, ja så springer de pludselig op og spæner mod alle verdenshjørner, og man skal være hurtig for at få fat i mere end en enkelt. Snart får de fjer, og snart er de klar til at flyve sydover. Til det behøver de for øvrigt ikke forældrene, ungerne ved selv hvornår og hvilken vej det går sydover mod bl.a. det danske Vadehav.

I det hele taget er det nu næste generations tur. De mest synlige i området er moskusoksernes kalve. De følges med de gamle op og ned af fjeldene og gennem dalene. Modsat de gamle okser som adstadigt bevæger sig igennem terrænet med ophøjet ro, ja så tonser kalvene derudaf. Hopper og springer, løber efter hinanden i leg, lykkeligt uvidende om den kommende vinters hårde pris. Det er ikke dem alle der vil være i live til næste sommer, men med dette års frodige plantevækst, der allerede nu har gjort fjeldene grønne, ja så får de i hvert fald de bedste chancer, man kan håbe på som moskuskalv.

Også rævene har unger. Der er hvalpe i mindst to grave omkring Zackenberg, vistnok to hvalpe i hver. De kommer frem fra graven for at lege i middagssolen, tager sig ikke spor af evt. forskere der bevæbnet med kikkert, teleskop eller kamera kommer kravlende imod dem. Det er småt med lemminger i år, de er ellers en stor del af rævenes menu, og så må de voksne ty til andre foderemner, når sulten skal stilles på ungerne. Og her bliver man atter opmærksom på naturens helt egen form for grusomme retfærdighed. For de nuttede rævehvalpe, ja de bliver såmænd fodret med bl.a. de førnævnte ligeså nuttede fugleunger på små korte ben.

Ak ja, for nogle bliver det i sandhed en kort sommer. Undertegnede observerede en ræv på vej over kærerne med en stor fjeldørred i gabet, den havde den været nede ved elven og fange, og var nu på vej

hjemover, måske til sit sultne afkom. På vejen blev den opmærksom på en flok gæs. De skifter for tiden fjerdragt, og kan derfor ikke flyve. Det ved ræven godt, og gæssene ved at ræven ved det. De flygtede i vild panik over stok og sten, voksne og gæslinger imellem hinanden, ud mod det sikre vand. Ræven stoppede op og lagde fisken fra sig. Den kiggede efter gæssene, tog nogle skridt ud mod dem, og stoppede så igen. Den luntede så tilbage til sin fisk, var åbenbart tilfreds med dagens fangst, og fortsatte videre. Hvad der foregik i dens hoved er ikke let at gætte. Måske var den bange for at få stjålet fisken, måske havde den slet ikke brug for en gås, og hvordan skulle den da også have fået begge dele med hjem? Havde den unger, ja så blev de i hvert fald mætte den dag, ligesom de forhåbentligt bliver det hver dag, så kan man jo prøve at undlade tanken om, hvor sødt foderet var før det blev til foder.

Et andet tydeligt tegn på årets gang er fjordisen. Der er kun små drivende flager tilbage, resten af fjorden ligger med sit postkort-blå vand og ser så indbydende ud. Da der først kom gang i det, gik det umådeligt hurtigt. Få dage gik der kun, fra der så ud til at være isdækket, til der var åbent vand i hele vores del af fjorden. På stationen har der været væddemål om hvornår isen ville "gå", dvs. at der blev fri passage fra fjorden og ud til havet. Nu er den gal, for der var fri passage meldes der fra Daneborg, men nu er der det ikke mere. Isen brød op i store flager som så atter pakkede sig i udsejlingen. Hvad skal man så mene om det, er isen "gået" eller ikke? Diskussionen kører, der står whisky på spil, og det er ikke noget man tager let på heroppe!

Uge 28 gik ellers uden store dramatiske begivenheder. Vejret var en smule uldent, og folk gik rundt og passede deres arbejde. Lørdag var der besøg fra Daneborg, de kom til lands og til vands, på gåben og i båd. Yderligere besøg kom der derovre fra søndag, og midt i det hele kom så også det længe ventede fly. De medbragte forsyninger, elektriske instrumenter og post, og et par passagerer i transit nåede lige at sætte fødderne på Zackenbergsk jord.

Så mange mennesker har der endnu ikke været på stationen i år, og det var en interessant oplevelse at se stedet sådan summe af liv. Kort efter tog flyet afsted igen, og Sirius' folk vendte også næsen hjemover i bådene. De var så venlige at tage to biologer, heriblandt undertegnede, med tilbage. Det var en skøn tur ud over fjorden. Dejligt at se hele området i et nyt perspektiv. På en stor isflage lå en remmesæl og iagttog os, men flyttede sig, det mente den alligevel ikke var nødvendigt. Isen var som sagt godt lukket til igen, og vi blev sat af ca. halvanden times gang fra Daneborg. Herefter begyndte vi på årets linetransekt. Turen mellem Zackenberg og Daneborg gås til fods en gang hvert år i juli måned og man tæller op alt hvad man ser og hører af fugle og pattedyr. Det er en lang tur, den tog syv en halv time, og vi var hjemme igen lidt over midnat. En venlig tanke sendte vi til Sirius' folk, som vi senere fra højderne så slæbe bådene over isen ind mod land. Turen tilbage var ganske forrygende, vejret var helt perfekt. Solen skinnede igennem nogle få tynde skyer, en let vind holdt temperaturen nede, og myggene var forsvundet som dug for solen. Der var rent vand i kilderne, grønt på skråningerne, og med garanti verdens bedste udsigt. Bedre bliver det ikke!

Hæng på til næste uge. Ulven kommer!
Dorthe P. Lahrman, BioBasis assistent